

Fra Biscayen til Den sociale Højskole

**Interview med Henning Lindberg, medlem af hovedbestyrelsen
og næstformand for Dansk Socialrådgiverforening 1964-69**

Af Elsebeth Mortensen, april 2012

Blå bog

- Henning Lindberg er født i 1933.
- Først uddannet maskinmester fra Helsingør skibsværft og Helsingør Maskinskole og derefter uddannet socialrådgiver på hold 25 i 1961.
- Henning Lindberg blev medlem af DS' hovedbestyrelse i 1964, næstformand under Eva Gredal 1966-67 og næstformand under Nis Ley 1967-69. Derefter sekretariatsleder i DS fra juli 1969 til december 1972.
- Fuldmægtig, faglig konsulent i bistandsafdelingen, derefter afdelingsleder i sikrings- og sundhedsafdelingen i Albertslund kommune 1972-98

- Ideen til at søge ind kom på en hundevagt på søen, i Biscayen, hvor jeg sad og læste gamle aviser. Der var en artikel om Den sociale Højskole og med et billede af et hold med en masse piger! Det var Søndagstilægget til Socialdemokraten. Sådan fortæller Henning Lindberg om sin vej til socialrådgiveruddannelsen og ind i socialrådgiverfaget. Året var 1956. Det følgende år søgte Henning Lindberg ind på Den sociale Skole, som den hed dengang, og stod i januar 1961, 27 år gammel, med sit uddannelsesbevis fra hold 25.

Tradition for at være faglig aktiv

Om springet fra maskinmester og livet på de syv have til socialrådgiveruddannelsen fortæller Henning Lindberg:

- Efter uddannelsen som maskinist på Helsingør Skibsværft blev det til fem år på søen som maskinmester. Men jeg syntes egentlig ikke, at jeg var særlig god i jobbet. Når der opstod problemer, var jeg ofte overra-

sket over, at jeg overhovedet kunne få maskinen i gang igen. Mennesker derimod kunne ikke overraske mig! Så det lå lige for at søge ind på socialrådgiveruddannelsen. Der var ingen specifikke krav til optagelse på uddannelsen, og uddannelsen var sulten efter mænd. Men man skulle kunne maskinskrivning, så jeg lånte én og lærte mig det.

Tiden på Helsingør Skibsværft, var noget af forklaringen på en senere aktiv karriere i Dansk Socialrådgiverforening. I Henning Lindbergs familie arbejdede mændene på skibsværftet som smede og skibsbyggere. Hans mor var hjemmegående, det var en æressag for den generations mænd at kunne forsørge familien. På både mødrenes og fædrenes side var man partitro socialdemokrater, og alle mændene i familien var på et eller andet tidspunkt klubformænd eller medlemmer af byrådet

- Helsingør var en speciel by på grund af værftet. Vi, det vil sige arbejderbevægelsen, regerede byen og gjorde det godt, siger Henning Lindberg.

Han husker ikke sin politisk aktive familie som specielt ambitiøs. For eksempel trak hans farfar sig fra byrådet for at give plads til sin kone, Hennings farmor, da der var en regel om, at ægtefæller ikke måtte sidde i byrådet samtidig. Heller ikke farbroderen Kai Lindberg¹ husker Henning Lindberg som et karrieremenneske.

- Men han var god til at holde brandtaler!

Henning Lindberg har fortsat den socialdemokratiske tradition og synes stadig, at Socialdemokratiet og ikke mindst fagbevægelsen har gjort det godt. Han var ikke aktiv i partiarbejde i sine arbejdsår. Det syntes han ikke fungerede sammen med arbejdet som afdelingsleder i en kommune,

¹ Kaj Lindberg havde været sekretær i De samvirkende Fagforbund og blev senere socialdemokratisk trafikminister under H.C. Hansen.

men som pensionist er han nu aktiv i den socialdemokratiske lokalforening.

Mødet med Eva Gredal

Som enkeltperson havde daværende formand og senere socialminister Eva Gredal stor betydning for Henning Lindbergs faglige karriere i Dansk Socialrådgiverforening.

- Omkring 1962, kort efter at jeg var færdiguddannet, trak min kollega Johannes Laursen mig med til en tværfaglig studiegruppe af socialdemokrater, som Eva Gredal havde startet. Emnet var den socialreform, som Eva Gredal regnede med ville komme². Hun var altid på forkant! Det var typisk for Eva at sætte sig i spidsen for sådan et initiativ, og hun skaffede input og artikler på et tidspunkt, hvor ikke mange tænkte på en socialreform.

Studiekredsen blev opløst efter et år, men forinden havde Eva Gredal spurgt Henning Lindberg, om ikke han havde lyst til at stille op til Dansk Socialrådgiverforenings bestyrelse. Han stillede op og blev valgt ind i 1964. Henning Lindberg tror, at opfordringen til at stille op til hovedbestyrelsen i nogen grad skyldtes hans slægtskab med Kaj Lindberg.

- Jeg havde nogle relationer, der kunne bruges. Jeg har aldrig selv været nogen stjerne eller haft ambitioner om at blive det. Men Eva Gredal var meget bevidst om, at det i DS gjaldt om at have mange kontakter og forbindelser udadtil, siger han.

En broget flok

- Det var skægt at være i hovedbestyrelsen. Man følte, man udrettede noget. Og der var spændende mennesker. Nogen jeg ikke kendte, en

² Socialreformkommissionen blev nedsat i 1966

broget flok med mange personligheder. Margrete Appel var en enestående personlighed. Hun havde autoritet og samtidig en mildhed. Man kunne kun holde af hende. Hun var en lidt mystisk person, hun havde jo været i fangenskab på Java under krigen. Hun interesserede sig for os andre, men vi kom ikke tæt på hende. Så var der Inger Østergaard, som jo også havde været formand. Hun var en meget sød og venlig dame, som vi var Des med. Frk. Østergaard var meget formel og stemte konservativt. Aage Christensen var kommunist, men førte sig ikke frem som sådan. Så det politiske spektrum var bredt, og vi vidste, hvad folk var. Kommunisterne kom forbi hovedbestyrelsen, men sad ikke længe. Harald Rasmussen sad kun kort tid i hovedbestyrelsen, men var i en længere periode redaktør af bladet.

Henning Lindberg finder det svært at vurdere, hvilken betydning de forskellige politiske tilhørsforhold havde for foreningsarbejdet i DS. Men det er hans indtryk, at de fleste medlemmer ikke var specielt partipolitisk aktive. Bortset fra Eva Gredal, naturligvis.

Ifølge Henning Lindberg gav foreningsstrukturen i 1960'erne kun et beskedent rekrutteringsgrundlag til hovedbestyrelsen, idet valget blev foretaget blandt de medlemmer, der mødte op på den årlige generalforsamling. Almindeligvis var det bestyrelsen, der kom med forslag til bestyrelseskandidater.

Kampvalg var ikke reglen, men

Kampvalg til bestyrelsen var ikke reglen. Henning Lindberg husker kun enkelte generalforsamlinger med kampvalg, hvor for eksempel nogen stillede op på enkeltsager. Det kunne eksempelvis være for at gøre noget mere ved revalideringskonsulenternes ansættelses- og tilhørsforhold.

Eva Gredal trak sig på grund af sygdom og graviditet. Hun havde i hele perioden fra 1959 frem til 1967 siddet sikkert i sadlen og var blevet valgt med enstemmighed og uden modkandidat. Henning Lindberg mener dog, at Aage Christensen mod slutningen af Eva Gredals periode var begyndt at gøre hende rangen stridig.

Det var Henning Lindberg, der som næstformand og på opfordring af Eva Gredal foreslog bestyrelsesmedlem Nis Ley som den næste formand.

Nis Ley var ikke medlem, men stemte socialdemokratisk. Men han blev ikke valgt uden modkandidat, idet Aage Christensen også stillede op og fik ganske mange stemmer.

Avancement til næstformand

Henning Lindberg var næstformand under først Eva Gredal 1966-67 og derefter under Nis Ley 1967-69.

Formelt trak Aage Christensen sig som næstformand, fordi der var en uoverensstemmelse mellem ham og Eva Gredal om hendes vederlag³.

Hun ville have 13.000 kr., og han ville kun være med til 10.000 kr. Aage Christensen satte sin stilling ind på det.

- Måske gjorde Eva Gredal noget tilsvarende, siger Henning Lindberg.

Da Aage Christensen ikke kunne få den øvrige bestyrelse i DS med på sit forslag, gik han, og Henning Lindberg blev konstitueret som næstformand og valgt på den følgende generalforsamling.

- Eva havde sans for penge, og formandsarbejdet var et bekvemt deltidsjob for hende, der havde familie og mange børn.

³ Eva Gredal og Nis Ley fik ikke løn, men et vederlag, som var et fast aftalt beløb.

- Da hun forlod formandsposten, var det et stort tab af energi og netværk for foreningen, siger Henning Lindberg og fortsætter:
- Eva Gredal og Nis Ley kunne man ikke blive uvenner med. De var runde, men de fik deres vilje!

Henning Lindberg tilføjer:

- Aage Christensen havde stor betydning for DS. Han skabte orden i tingene, var skrap til tal og arbejdet med løn, og han tænkte strategisk. Han havde det store ord at skulle have sagt omkring lønforhandlingerne, og han lavede den første lønstatistik.

Aage Christensen var souschef på revalideringscentret i Slagelse og blev senere socialchef i Vestsjællands amt.

Min bedste tid

- Min bedste tid i DS var da jeg var sekretariatsleder.

Stillingen, som først hed forretningsfører og senere blev omdøbt til sekretariatsleder, fik han i 1969. Henning Lindberg siger, at han fik stillingen ved et tilfælde og uddyber det med, at der kun var meget få, der søgte stillingen. I starten havde han to medarbejdere, men da han sluttede tre år efter, var der 4-5 ansatte.

Henning Lindberg var sekretær for adskillige udvalg og havde mange medlemskontakter og kontakter til kredsforeningerne for at aflaste formanden. Sagsområder var lønforhandlinger, Socialreform, Tjenestemandskommission, grænserne til HK og medlemskabet af FTF.

- Jeg så ikke mig selv som typisk embedsmand, men måske snarere en politisk embedsmand. Ligesom mine to forgængere Lise Ravn og Else Holm var jeg tidligere hovedbestyrelsesmedlem og i starten den eneste fuldtidsansatte i DS.

Jeg var på den ene side ikke i tvivl om, at jeg var tjenende. Jeg skulle betjene de folkevalgte, og jeg skulle betjene medlemmerne. Der var heller ingen tvivl om, jeg skulle få sekretariatet til at køre ubesværet. På den anden side var jeg løbende indblandet i eller orienteret om alt væsentligt, som skete, og deltog som sekretær i alle væsentlige møder. Og der lænede jeg mig ikke tilbage, og lod politikerne snakke, og det forventedes heller ikke.

Bestyrelsesmøderne foregik på Den sociale Højskole i Randersgade. Senere fik Dansk Socialrådgiverforening kontorlokaler i Rosenvængets Sideallé, derefter i Østbanegade, og da lokalerne blev for små, flyttede foreningen til Nørrebrogade 10. Senere i 1978 købte Socialrådgiverforeningen ejendommen i Toldbodgade 19A på bestyrelsesmedlem Hakon Nielsens initiativ.

Henning Lindberg fortæller videre, at det var gået op for Socialrådgiverforeningen at for at være en rigtig fagforening, måtte man have en formue som økonomisk rygstød i forbindelse med arbejdsnedlæggelse. Omkring 1970 havde foreningen sparet 100.000 kroner sammen, og det blev besluttet at sætte pengene i obligationer. Toldbodgade blev først købt adskillige år senere i 1978.

- Ikke mange af os fra de år vil kunne sige, "det var mig, der fik dette eller hint igennem". Teamarbejde var vel ikke opfundet den gang, men det var den måde, vi arbejdede på. Skulle jeg pege på en stor opgave fra de år, kunne det være foreningens nye love med overgangen til repræsentantskab. Her deltog jeg som bestyrelsesmedlem aktivt i forberedelserne og som sekretariatsleder i gennemførelsen, og det fungerede.

Opgaverne var mange

Når Henning Lindberg husker tilbage på perioden 1964-72, var der mange og alsidige opgaver på dagsordenen. Umiddelbart fremhæver han professionaliseringen.

- Det at understrege, at vi var et fag med egne metoder. Men også at værne om og sikre, at socialrådgiverne havde deres egen fagforening og selv kunne bestemme. Det meste af, hvad vi foretog os, sigtede mod at gøre faget til en profession. Dansk Socialrådgiverforening havde i mangt og meget – ikke mindst i diskussionerne om at opnå autorisation – Lægeforeningen som det store ideal.

- Og så var vi optaget af det nordiske samarbejde. Det var festlige folk og nogle gode fester! Det brede internationale arbejde i IFSW og forskning havde ikke så bred interesse, men nogle få aktive medlemmer skrev artikler i bladet om disse områder.

Jeg husker heller ikke, at vi brugte specielt meget tid på at beskæftige os med socialrådgiveruddannelsen i de år. Bestyrelsen formulerede ingen visioner for uddannelse, men medlemmer som Gerda Skovmand Madsen og Inger-Lise Jakobsen var engagerede, og med studenterrepræsentation i bestyrelsen ændrede det sig. Især med Peter Duus og Birgit Skov Jensen som repræsentanter i slutningen af 60'erne.

Socialpolitisk udvalg i DS var højt prioriteret med egen sekretær, men det var svært at få udvalget til at fungere.

Henning Lindberg erindrer, at bestyrelsen på et tidspunkt ikke var tilfredse med arbejdet i socialpolitisk udvalg. Derfor pressede man Margrete Appel til at påtage sig formandsposten i udvalget, men efter en periode opgav hun at få udvalget til at fungere offensivt.

Til gengæld blev der nedsat et udvalg omkring Socialreformen med Flemming Hansen fra Nordjylland i spidsen.

- Udvalget udførte et godt arbejde, ja beskrev næsten en hel socialreform, siger Henning Lindberg.

Margrethe Appel blev i begyndelsen af 1970'erne DS' repræsentant i regeringens Uddannelseskommission for det sociale område.

I lang tid var generalforsamlingen medlemmernes eneste mødested, men med etablering af faggrupper og de første kredsforeninger i 1964 blev behovet for at se hinanden til generalforsamlingen mindre. Gennem faggrupper og kredsforeninger fik DS kontakt med bredere kredse.

Uformelt havde der været enkelte faggrupper⁴ og klubber i de store byer. Ved lovændringer i 1964 blev kredsforeninger og faggrupper en formel del af strukturen med mulighed for økonomisk støtte, men uden nogen særlig præcise funktioner. DS gjorde en del for at støtte op om oprettelser, og ikke mindst faggrupperne var af betydning for lønarbejdet. Igennem nogle år mødtes hovedbestyrelsen med formændene for faggrupperne og kredsforeningerne et par gange om året. Formålet var dels gensidig information og inspiration dels støtte til faggrupper og kredsforeninger og deres formænd

Ingen forhandlingsret men betydelig indflydelse

Det helt store problem for DS var ifølge Henning Lindberg, at man på daværende tidspunkt ikke havde forhandlingsretten.

- Men vi lod som om, og det virkede. Det skete, at en arbejdsgiver sagde: "I har jo ikke forhandlingsretten," men så snakkede vi om noget andet! Embedsmændene ude omkring kunne bruge os og vores viden. Og Eva Gredal var en vigtig informationskilde, og vi havde direkte kon-

⁴ Tidligere havde der været Hospitalsgruppen og Mødrehjælpsgruppen under Dansk Socialrådgiverforening, startet af henholdsvis Manon Lüttichau og Vera Skalts. Foreningsarbejdet i 1940'erne og 1950'erne var båret af dynamiske formænd, og vedtægter var ikke nødvendige. (Samtale med Jonna Vendelboe, tidligere medlem af DS' bestyrelse den 29.8.2012).

takter i flere ministerier, blandt andet i Økonomiministeriet og Socialministeriet. Og også i den vigtige forhandlingsorganisation Centralorganisation CO II – også kaldet "guldsnorene". Vores tilslutning til FTF, der skete omkring 1970, havde også ganske stor betydning i sammenhængen.

Men der var også konfrontationer. For eksempel var der flere stillingsblokader ⁵ i Åndssvageforsorgen, hvor DS mødte sympati hos ledelsen, hvilket var af stor betydning.

- Lønfastsættelsen skete centralt i staten, men DS og Åndssvageforsorgens ledelse var enige om at være uenige med den centrale, den statslige ledelse, siger Henning Lindberg og husker, at det var den helt store drøm at få en generel overenskomst for socialrådgiverne.

– Vi arbejdede ud fra en filosofi om at indgå overenskomster på små områder og derigennem øve lønpres. Vi satsede i første omgang på at få overenskomster der, hvor staten ikke havde indflydelse for eksempel Køfoeds Skole og Flygtningehjælpen, så kunne vi herefter presse staten i lønforhandlinger. Det var strategien. Lønforhandlingerne med Mentalhygiejnisk Forening var den første private organisation, hvor vi brugte den strategi. Den første overenskomst fik vi med Mentalhygiejnisk Forening. (Hvor vi pudsigt nok også havde en plads i bestyrelsen).

Det daglige slid gik dog på grundløn og advancementsstillinger. I begyndelsen af 1960'erne lå det fast, at socialrådgivere blev placeret i 13. lønklasse. Vi ønskede et langt lønforløb for menige socialrådgivere og krævede derfor automatisk oprykning til 15. lønklasse efter 6 år. Det blev aldrig formelt accepteret af de bestemmende arbejdsgivere, men ved hårdt arbejde blev det praksis og var gennemført, da vi ved tjenestemandreformen i 1969 fik det lange automatiske lønforløb i lønrammer-

⁵ Ved stillingsblokade forbydes medlemmerne på grund af utilfredsstillende løn- og ansættelsesvilkår at søge eller lade sig ansætte i stillinger, der er blokeret.

ne 14 og 17. Vi var optaget af advancementsstillinger for socialrådgivere, dels fordi de gav faget prestige, og dels fordi vi ønskede, at socialrådgivere skulle lede socialrådgivere, men først og fremmest skulle der være luft ned til de menige og dermed plads til at hæve grundlønnen.

Midt i tresserne var 25 procent af medlemmerne ansat i advancementsstillinger, det vil sige som ledere eller i særligt kvalificerede stillinger.

Den fordeling vidste vi godt ikke kunne fortsætte. Derfor var det lange lønforløb vigtig.

DS brugte også en del kræfter på grænseproblemer med andre organisationer, som påberåbte sig forhandlingsretten. Specielt var det svært med HK, husker Henning Lindberg. Men under formand Nis Ley blev der etableret en samarbejdsaftale med HK, som førte til et godt forhold, der har bestået siden.

Efter Henning Lindberg i 1972 havde forladt stillingen som sekretariatsleder, var han de næste 3-4 år medlem af repræsentantskabet og kredsforeningsbestyrelse. På spørgsmålet om, hvorfor han stoppede med fagforeningsarbejdet bliver Henning Lindberg eftertænksom:

- Umiddelbart finder jeg det også selv underligt. Jeg tror det havde noget at gøre med ændringerne i foreningens politik i de år. Vi, der fik lidt mere i løn, blev anset for at "sælge" os til kapitalisterne, og det blev ikke så ligetil for os at opnå valg. Desuden havde jeg fået job i en kommunal organisation i forrygende udvikling og i en stilling, som jeg i et vist omfang selv skabte. Det brugte jeg en del krudt på - og havde det fint. Dermed kan jeg så give mig til at fundere over, hvordan det går til, at jeg, der af såvel mig selv som af andre, opfattes som flegmatiker, trives så godt i dynamiske organisationer, slutter Henning Lindberg.